

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 838/2010
od 23. rujna 2010.

o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava i zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa

Uključena i prilagođena Odlukom Stalne skupine na visokoj razini 2013/01/PHLG-EnC od 23. listopada 2013. o uključenju Uredbe Komisije (EU) 838/2010 u pravni okvir Energetske zajednice.¹

Članak 1.

Operatori prijenosnih sustava primaju naknadu troškova nastalih kao posljedica prihvaćanja prekograničnih tokova električne energije po svojim mrežama na temelju smjernica iz dijela A Priloga.

Članak 2.

Naknade koje mrežni operatori primjenjuju za pristup prijenosnom sustavu u skladu su sa smjericama iz dijela B Priloga.

Članak 3.²

Ova Odluka [2013/01/PHLG-EnC] stupa na snagu danom donošenja [23. listopada 2013.] i upućena je Ugovornim stranama.

Svaka Ugovorna strana do 1. siječnja 2014. prenosi i provodi Uredbu Komisije (EU) br. 838/2010 od 23. rujna 2010. o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava i zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa.

Prijenos se provodi bez izmjena strukture i teksta Uredbe Komisije (EU) br. 838/2010, osim prijevoda.

Uredba Komisije (EU) br. 838/2010 postaje obvezujuća za sudionike na tržištu.

Nacionalna regulatorna tijela zadužena su za praćenje i provođenje usklađenosti s Uredbom Komisije (EU) br. 838/2010.

Ugovorne strane obavješćuju Tajništvo o mjerama kojima se prenosi ova Odluka i o svim naknadnim izmjenama tih mjera u roku od dva tjedna od usvajanja takvih mjera.

¹ Prilagodbe donesene Odlukom Stalne skupine na visokoj razini 2013/01/PHLG-EnC istaknute su plavom bojom.

² Ovaj tekst sadržan je u Odluci 2013/01/PHLG-EnC od 23. listopada 2013.

PRILOG

DIO A SMJERNICE O MEHANIZMU NAKNADE IZMEĐU OPERATORA PRIJENOSNIH SUSTAVA

1. Opće odredbe

1.1. Mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava (Inter-Transmission System Operator Compensation – ITC) osigurava naknadu troškova prihvatanja prekograničnih tokova električne energije, uključujući pružanje prekograničnog pristupa međusobno povezanom sustavu.

1.2. Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENTSO za električnu energiju), koja je osnovana u skladu s člankom 5. Uredbe (EZ) br. 714/2009, osniva fond ITC radi naknade troškova prihvatanja prekograničnih tokova električne energije operatorima prijenosnih sustava.

Fond ITC osigurava naknadu:

1. troškova zbog gubitaka koji su u nacionalnim prijenosnim sustavima nastali kao posljedica prihvatanja prekograničnih tokova električne energije; i
2. troškova stavljanja infrastrukture na raspolaganje radi prihvatanja prekograničnih tokova električne energije.

1.3. Doprinosi u fond ITC izračunavaju se u skladu s točkama 6. i 7.

Plaćanja iz fonda ITC izračunavaju se u skladu s točkama 4. i 5.

ENTSO za električnu energiju odgovoran je za uspostavljanje režima naplate svih doprinosa i isplate svih plaćanja u vezi s fondom ITC te je odgovoran i za određivanje vremena plaćanja. Svi doprinosi i plaćanja izvršavaju se čim prije, a najkasnije u roku od šest mjeseci od kraja razdoblja na koje se primjenjuju.

1.4. Agencija nadzire provedbu mehanizma ITC i svake godine izvješćuje Komisiju o provedbi mehanizma ITC i upravljanju fondom ITC.

ENTSO za električnu energiju surađuje s Komisijom i Agencijom na tom zadatku te Agenciji dostavlja sve informacije koje su potrebne u tu svrhu.

Svaki operator prijenosnog sustava dostavlja mreži ENTSO za električnu energiju i Agenciji sve informacije koje su potrebne za provedbu mehanizma ITC.

1.5. Sve do uspostavljanja mreže ENTSO za električnu energiju operatori prijenosnih sustava međusobno surađuju kako bi izvršili zadatke koji su dodijeljeni mreži ENTSO za električnu energiju u vezi s mehanizmom ITC.

1.6. Tranzit električne energije izračunava se, obično na satnoj osnovi, tako da se uzme apsolutna količina uvoza električne energije ili, ako je niža, apsolutna količina izvoza električne energije na interkonekcijama između nacionalnih prijenosnih sustava.

Za potrebe izračunavanja tranzita električne energije količina uvoza i količina izvoza na svakoj interkonekciji između nacionalnih prijenosnih sustava umanjuje se razmjerno udjelu kapaciteta dodijeljenog na način koji nije u skladu s točkom 2. smjernica o upravljanju zagušenjem iz Priloga I. Uredbi (EZ) br. 714/2009.

Neovisno o odredbama drugog podstavka ove točke, uvoz i izvoz električne energije na interkonekcijama s trećim zemljama, na koje se primjenjuju odredbe točke 7.1., uključuju se u izračun tranzita električne energije.

1.7. Za potrebe ovog dijela Priloga neto tok električne energije označava apsolutnu vrijednost razlike između ukupnog izvoza električne energije iz određenog nacionalnog prijenosnog sustava u zemlje u kojima operatori prijenosnih sustava sudjeluju u mehanizmu ITC i ukupnog uvoza električne energije iz zemalja u kojima operatori prijenosnih sustava sudjeluju u mehanizmu ITC u isti prijenosni sustav.

Za stranke mehanizma ITC koje imaju zajedničku granicu s najmanje jednom trećom zemljom na koju se primjenjuju odredbe točke 7.1., izračun neto tokova prilagođava se na sljedeći način:

1. ako je ukupni izvoz električne energije u zemlje u kojima operatori prijenosnih sustava sudjeluju u mehanizmu ITC veći od ukupnog uvoza električne energije iz zemalja u kojima operatori prijenosnih sustava sudjeluju u mehanizmu ITC, neto tokovi umanjuju se za manju od sljedećih vrijednosti:

(a) neto uvozni tokovi iz tih trećih zemalja ili

- (b) neto izvozni tokovi u zemlje u kojima operator prijenosnog sustava sudjeluje u mehanizmu ITC;
- 2. ako je ukupni uvoz električne energije iz zemalja u kojima operatori prijenosnih sustava sudjeluju u mehanizmu ITC veći od ukupnog izvoza električne energije u zemlje u kojima operatori prijenosnih sustava sudjeluju u mehanizmu ITC, neto tokovi umanjuju se za manju od sljedećih vrijednosti:
 - (a) neto izvozni tokovi u te treće zemlje ili
 - (b) neto uvozni tokovi iz zemalja u kojima operator prijenosnog sustava sudjeluje u mehanizmu ITC.
- 1.8. Za potrebe ovog Priloga opterećenje znači ukupnu količinu električne energije koja se iz nacionalnog prijenosnog sustava prenosi u povezane distribucijske sustave, ka krajnjim potrošačima koji su povezani na prijenosni sustav i ka proizvođačima električne energije za potrošnju pri proizvodnji električne energije.

2. Sudjelovanje u mehanizmu ITC

- 2.1. Svako regulatorno tijelo osigurava da operatori prijenosnih sustava koji se nalaze na njegovom području nadležnosti sudjeluju u mehanizmu ITC te da naknade koje operatori prijenosnih sustava zaračunavaju za pristup mrežama ne uključuju dodatne naknade za prihvaćanje prekograničnih tokova električne energije.
- 2.2. Operatori prijenosnih sustava iz trećih zemalja koje su sklopile sporazume s Unijom, na temelju kojih su usvojile i primjenjuju pravo Unije u području električne energije, imaju pravo sudjelovati u mehanizmu ITC. Posebno operatori prijenosnih sustava koji djeluju u područjima iz članka 9. Ugovora o uspostavi Energetske zajednice imaju pravo sudjelovati u mehanizmu ITC.

Svaki operator prijenosnog sustava iz treće zemlje koja sudjeluje u mehanizmu ITC tretira se na istovjetan način kao i operator prijenosnog sustava iz države članice.

3. Višestranu sporazumi

- 3.1. ENTSO za električnu energiju olakšava sklapanje višestranu sporazuma o naknadi troškova prihvaćanja prekograničnih tokova električne energije između operatora prijenosnih sustava koji sudjeluju u mehanizmu ITC i operatora prijenosnih sustava iz trećih zemalja koje nisu sklopile sporazume s Unijom, na temelju kojih se usvaja i primjenjuje pravo Unije u području električne energije, a koji su 16. prosinca 2009. potpisali dobrovoljni sporazum između operatora prijenosnih sustava o naknadi između operatora prijenosnih sustava.
- 3.2. Cilj je takvih višestranu sporazuma osigurati da se operator prijenosnog sustava iz treće zemlje tretira na istovjetan način kao i operator prijenosnog sustava iz zemlje koja sudjeluje u mehanizmu ITC.
- 3.3. Prema potrebi se u takvim višestranu sporazumima može preporučiti odgovarajuća prilagodba ukupne naknade, u pogledu naknade za stavljanje infrastrukture na raspolaganje za prihvaćanje prekograničnih tokova električne energije koja je utvrđena u skladu s točkom 5. Svaka takva prilagodba podliježe odobrenju Komisije, uzimajući u obzir mišljenje Agencije.
- 3.4. Operator prijenosnog sustava iz treće zemlje ne smije se tretirati povoljnije u odnosu na operatora prijenosnog sustava koji sudjeluje u mehanizmu ITC.
- 3.5. ENTSO za električnu energiju sve takve višestranu sporazume dostavlja Komisiji, koja daje svoje mišljenje o tome promiče li nastavak višestranu sporazuma dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije i prekograničnu trgovinu. Mišljenje Komisije bavi se posebno sljedećim pitanjima:
 - 1. odnosi li se sporazum samo na naknadu troškova prihvaćanja prekograničnih tokova električne energije između operatora prijenosnih sustava;
 - 2. jesu li ispunjeni zahtjevi iz točaka 3.2. i 3.4.
- 3.6. Prilikom izrade mišljenja iz točke 3.5. Komisija se savjetuje sa svim državama članicama, posebno vodeći računa o stajalištima država članica koje imaju zajedničku granicu s dotičnom trećom zemljom.

Prilikom izrade svojeg mišljenja Komisija se može savjetovati s Agencijom.

4. Naknada gubitaka

- 4.1. Naknada gubitaka nastalih u nacionalnim prijenosnim sustavima kao posljedica prihvaćanja prekograničnih tokova električne energije izračunava se odvojeno od naknade troškova nastalih u vezi sa stavljanjem infrastrukture na raspolaganje za prihvaćanje prekograničnih tokova električne energije.
- 4.2. Iznos gubitaka nastalih u nacionalnom prijenosnom sustavu određuje se tako da se izračuna razlika između:
 - 1. iznosa gubitaka koji su stvarno nastali u prijenosnom sustavu tijekom predmetnog razdoblja; i

2. procijenjenog iznosa gubitaka u prijenosnom sustavu, koji bi bili nastali u sustavu tijekom predmetnog razdoblja da nije bilo tranzita električne energije.
- 4.3. ENTSO za električnu energiju odgovoran je za izračun iz točke 4.2. te taj izračun i metodu izračunavanja objavljuje u odgovarajućem obliku. Taj se izračun može izvesti iz procjena koje se odnose na više vremenskih točaka u predmetnom razdoblju.

- 4.4. Vrijednost gubitaka nastalih u nacionalnom prijenosnom sustavu kao posljedica prekograničnog toka električne energije izračunava se na istoj osnovi kao i ona koju je regulatorno tijelo odobrilo u vezi sa svim gubicima nastalima u nacionalnim prijenosnim sustavima. Agencija provjerava kriterije za procjenu gubitaka na nacionalnoj razini, posebno vodeći računa o tome da se gubici procjenjuju pošteno i bez diskriminacije.

Kada nadležno regulatorno tijelo nije odobrilo osnovu za izračun gubitaka za razdoblje u kojem se primjenjuje mehanizam ITC, ENTSO za električnu energiju procjenjuje vrijednost gubitaka za potrebe mehanizma ITC.

5. Naknada za stavljanje infrastrukture na raspolaganje za prekogranične tokove električne energije

- 5.1. Na prijedlog Agencije u skladu s točkom 5.3. Komisija utvrđuje godišnji iznos naknade za prekograničnu infrastrukturu, koji se raspodjeljuje između operatora prijenosnih sustava kao naknada za troškove koji su nastali kao posljedica stavljanja infrastrukture na raspolaganje za prihvaćanje prekograničnih tokova električne energije. Ako se Komisija ne slaže s prijedlogom Agencije, ona od Agencije traži drugo mišljenje.

- 5.2. Godišnji iznos naknade za prekograničnu infrastrukturu raspodjeljuje se između operatora prijenosnih sustava koji su odgovorni za nacionalne prijenosne sustave razmjerno:

1. faktoru tranzita koji se odnosi na tranzite u tom nacionalnom prijenosnom sustavu razmjerno ukupnim tranzitima u svim nacionalnim prijenosnim sustavima;
2. faktoru opterećenja koji se odnosi na kvadrat tranzita električne energije razmjerno opterećenju i tranzitima u tom nacionalnom prijenosnom sustavu, u odnosu na kvadrat tranzita električne energije razmjerno opterećenju i tranzitima u svim nacionalnim prijenosnim sustavima.

Faktor tranzita ponderira se 75%, a faktor opterećenja 25%.

- 5.3. Agencija daje prijedlog godišnjeg iznosa naknade za prekograničnu strukturu iz točke 5.1. na temelju procjene infrastrukture prijenosa električne energije uključene u omogućavanje prekograničnih tokova električne energije na razini Unije. Agencija poduzima sve što je u njezinoj moći kako bi izvršila procjenu u roku od dvije godine od dana početka primjene ove Uredbe. ENTSO za električnu energiju Agenciji pruža svu pomoć koja je potrebna za izvršenje te procjene.

Procjena se sastoji od tehničke i gospodarske procjene dugoročnog prosjeka dodatnih troškova koje godišnje treba očekivati zbog stavljanja takve infrastrukture za prijenos električne energije na raspolaganje za prekogranične tokove električne energije u predmetnom razdoblju te se temelji na priznatim metodologijama izračunavanja standardnih troškova.

Ako se infrastruktura financira iz izvora različitih od naknada za pristup mrežama koje se primjenjuju u skladu s člankom 14. Uredbe (EZ) br. 714/2009, procjena troškova stavljanja infrastrukture na raspolaganje za prekogranične tokove električne energije na odgovarajući se način prilagođava kako bi to odrazila.

Procjena infrastrukture za prijenos električne energije na razini Unije obuhvaća infrastrukturu u svim državama članicama i trećim zemljama koje sudjeluju u mehanizmu ITC te sustavima kojima upravljaju operatori prijenosnih sustava koji su sklopili višestrane sporazume iz točke 3.

- 5.4. Sve dok Agencija ne izvrši procjenu iz točke 5.3. i Komisija ne utvrdi godišnji iznos naknade za prekograničnu infrastrukturu u skladu s točkom 5.1., godišnji iznos naknade za prekograničnu infrastrukturu iznosi 100 000 000 EUR.

- 5.5. Prilikom izrade prijedloga iz točke 5.1. Agencija daje svoje mišljenje Komisiji i o tome je li prikladno koristiti dugoročni prosjek dodatnih troškova za procjenu troškova stavljanja infrastrukture na raspolaganje za prihvaćanje prekograničnih tokova električne energije.

6. Doprinosi fondu ITC

- 6.1. Operatori prijenosnih sustava doprinose fondu ITC razmjerno apsolutnoj vrijednosti neto tokova u svoj nacionalni prijenosni sustav i iz njega kao udio u ukupnoj apsolutnoj vrijednosti neto tokova u sve nacionalne prijenosne sustave i iz njih.

7. Naknada za korištenje prijenosnog sustava za uvoz električne energije iz trećih zemalja i izvoz električne energije u treće zemlje

7.1. Naknada za korištenje prijenosnog sustava naplaćuje se za ukupni planirani uvoz električne energije iz svih trećih zemalja i izvoz električne energije u sve treće zemlje, kada:

1. ta zemlja nije sklopila sporazum s Unijom na temelju kojeg je usvojila i primjenjuje pravo Unije u području električne energije; ili
2. operator prijenosnog sustava koji je odgovoran za sustav iz kojeg se uvozi električna energija ili u koji se izvozi električna energija nije sklopio višestrani sporazum iz točke 3.

Ta se naknada izražava u eurima po megavat satu.

7.2. Svaki sudionik mehanizma ITC naplaćuje naknadu za korištenje prijenosnog sustava za planirani uvoz i izvoz električne energije između nacionalnog prijenosnog sustava i prijenosnog sustava treće zemlje.

7.3. Naknadu za korištenje prijenosnog sustava izračunava ENTSO za električnu energiju za svaku godinu unaprijed. Ona se određuje u visini procijenjenog doprinosa po megavat satu koji bi operatori prijenosnih sustava iz zemlje sudionice plaćali u fond ITC na temelju predviđenih prekograničnih tokova električne energije za predmetnu godinu.

DIO B

SMJERNICE ZA ZAJEDNIČKI REGULATORMI PRISTUP NAPLATI PRIJENOSA

1. Prosječne godišnje naknade za prijenos koje proizvođači plaćaju u svakoj **Ugovornoj strani** kreću se unutar raspona iz točke 3.
2. Prosječne godišnje naknade za prijenos koje plaćaju proizvođači ukupne su godišnje naknade za prijenos koje plaćaju proizvođači, podijeljene s ukupnom izmjerenom energijom koju proizvođači godišnje unesu u prijenosni sustav određene **Ugovorne strane**.

Za potrebe izračuna iz točke 3. naknade za prijenos ne uključuju:

1. naknade koje proizvođači plaćaju za fizička sredstva koja su potrebna za povezivanje sa sustavom ili nadogradnju veze;
 2. naknade koje proizvođači plaćaju u vezi s pomoćnim uslugama;
 3. naknade koje proizvođači plaćaju za posebne gubitke u sustavima.
3. Vrijednost prosječnih godišnjih naknada za prijenos koje plaćaju proizvođači kreće se u rasponu od 0 do 0,5 EUR/MWh, osim onih koje se primjenjuju u Danskoj, Švedskoj, Finskoj, Rumunjskoj, Irskoj, Velikoj Britaniji i Sjevernoj Irskoj.

Vrijednost prosječnih godišnjih naknada za prijenos koje plaćaju proizvođači u Danskoj, Švedskoj i Finskoj kreće se u rasponu od 0 do 1,2 EUR/MWh.

Prosječne godišnje naknade za prijenos koje plaćaju proizvođači u Irskoj, Velikoj Britaniji i Sjevernoj Irskoj kreću se u rasponu od 0 do 2,5 EUR/MWh, a u Rumunjskoj u rasponu od 0 do 2,0 EUR/MWh.

4. Agencija prati primjerenost raspona dopuštenih naknada za prijenos, posebno vodeći računa o njihovom učinku na financiranje prijenosnog kapaciteta koji je potreban kako bi države članice ostvarile svoje ciljeve sukladno Direktivi 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te njihovom učinku na korisnike sustava općenito.
5. Agencija najkasnije 1. siječnja 2014. dostavlja Komisiji svoje mišljenje o primjerenom rasponu ili rasponima naknada za razdoblje nakon 1. siječnja 2015.